

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj: 01-400-

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BIH
ZA 2002. GODINU**

Sarajevo, rujan 2003. godine

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Uvod	4
2.2.	Sustav internih kontrola	4
2.2.1.	Proces preuzimanja akata, opreme, financijskih sredstava i uposlenika od entitetskih MAC-ova	5
2.2.2.	Popis sredstava i izvora sredstava za 2002. godinu	5
2.2.3.	Računovodstvena evidencija	6
2.2.4.	Račun prihoda i rashoda	7
3.	SAŽETAK	7

1. MIŠLJENJE REVIZORA

1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća proračunskih sredstava (uključujući i odluke rukovodstva) Centra za uklanjanje mina BiH (u daljnjem tekstu: BHMAL) u svezi finansijske 2002.godine godine.

Revizija je izvršena u razdoblju od 25.08. do 01.09.2003., na temelju odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijska izvješća snosi rukovodstvo BHMAL-a, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije.

Sukladno Zakonu o reviziji (članak 13., stavak 4.), pri izvješćivanju o javnim računima naša je obveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;
- predstavljaju li godišnja izvješća točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obnašanju svojih funkcija.

1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijska izvješća stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave BHMAL-a. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija BHMAL-a, te finansijsko-računovodstveno poslovanje BHMAL-a.

Za revidirani dio (proračunskih sredstva) finansijskih izvješća BHMAL-a za 2002. godinu izražavamo mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga:

- **slabosti u sustavu internih kontrola;**
- **nepostojanja popisa za 2002. godinu;**
- **slabosti sustava računovodstvenih evidencija.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Uvod

BHMAC je stručna služba Komisije za deminiranje u BiH koji je formiran nakon usvajanja Zakona o deminiranju u BiH u veljači 2002. godine, i kojim je stvoren pravni okvir za provođenje protuminskih akcija. Odlukom Vijeća ministara BiH o osnivanju Centra za uklanjanje mina u BiH (Sl.glasnik br.15/02 od 12.05.2002. godine) počeo je proces prenosa odgovornosti sukladno Zakonu o deminiranju na novoformirani BHMAC u koji je integrirana dosadašnja struktura. Vlada Federacije BiH je donijela Uredbu o prestanku važenja Uredbe o osnivanju Federalnog centra za uklanjanje mina, a Vlada Republike Srpske je također donijela Odluku o prestanku važenja Odluke o osnivanju centra Republike Srpske za uklanjanje mina 20.03.2003. Odlukom o osnivanju centra za uklanjanje mina u BiH je rečeno kako će BHMAC sukladno Zakonu o deminiranju u BiH preuzeti poslove, opremu, uposlenike i financijska sredstva bivšeg BHMAC-a, Federalnog centra za uklanjanje mina i Centra za uklanjanje mina Republike Srpske.

Financiranje BHMAC-a u 2002. godini je vršeno iz više izvora. Ukupno utrošena sredstva za financiranje BHMAC-a u tijeku 2002. godine iznose 4.628.951,80 KM. Struktura ostvarenih rashoda je 2.448.152,07 KM iz donacija koja su realizirana putem UNDP (sredstva nisu bila predmet revizije, ali su revidirana od strane druge revizorske kuće) i 2.180.799,73 KM iz proračuna, (sredstva koja su bila predmet revizije). U strukturi proračunskih sredstava 497.483,00 KM su osigurale Institucije BiH, a ostatak sredstava je doznačen od entitetskih vlada. Proračunska sredstva su trošena isključivo za plaće i naknade, a donirana sredstva za materijalne troškove tekućeg poslovanja. Povlačenje sredstava iz proračuna je realizirano sustavom mečiranja fondova putem slovenačkog International Trust Fund-a (Protokol o sufinanciranju MAC struktura u BiH zaključen 18.06.2002. godine između Vijeća ministara i International Trust Fund – Fondacija za humanitarno deminiranje Ljubljana, Slovenija). U biti mečiranje se svodi na to da se proračunska sredstva ne doznačuju izravno na račun BHMAC-a, već preko računa spomenutog fonda, a sve u cilju dobivanja dodatnih donatorskih sredstava za deminiranje.

2.2. Sustav internih kontrola

Revizijom je ustanovljeno kako u BHMAC-u nije u dostatnoj mjeri razrađen i precizno definiran sustav internih kontrola rukovodstva, kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju točnost i pravilnost evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, kao i zaštitu imovine. Ovim u prvom redu mislimo na slabosti u vođenju računovodstvenih evidencija i neizvršenom popisu sredstava i izvora sredstava za 2002. godinu, koje su detaljnije obrađene u poglavlju 2.2.2 i 2.2.3. ovog izvješća.

Nedostatak odgovarajućeg sustava internih kontrola ili njegova nedostatna izgrađenost može imati značajan utjecaj na upravljanje i kontrolu raspoloživim sredstvima.

Ured za reviziju preporuča BHMAC-u da sustav mjera internih kontrola podigne na višu razinu, a posebice skrećemo pozornost na kontrolu sveobuhvatnosti računovodstvenih evidencija i zaduženosti materijalnih sredstava.

2.2.1. Proces preuzimanja akata, opreme, financijskih sredstava i uposlenika od entitetskih MAK-ova

Sukladno članku VI. Odluke o osnivanju centra za uklanjanje mina u BiH i Zakonu o deminiranju u BiH, BHMAC je obavezan preuzeti poslove, opremu, uposlenike i financijska sredstva bivšeg BHMAC-a, Federalnog centra za uklanjanje mina i Centra za uklanjanje mina Republike Srpske. Revizijom smo utvrdili kako ovaj proces nije završen u tijeku 2002. godine, ali su poduzete određene aktivnosti oko realizacije spomenute zakonske obveze. Rukovodstvo BHMAC-a je formiralo komisije za primopredaju sredstava i opreme, te sačinilo plan aktivnosti oko realizacije ovog zahtjevnog posla koji je još u tijeku.

Ured za reviziju preporuča što žurnije okončanje poslova primopredaje sredstava i opreme, te ustrojavanje kvalitetne i točne računovodstvene evidencije sukladno zakonskim propisima koji reguliraju ovo područje. Posebice želimo istaći obvezu evidentiranja svih raspoloživih sredstava i oprema kako vlastitih tako i tuđih, te pribaviti validnu dokumentaciju o vlasništvu. Također skrećemo pozornost na obvezu računovodstvenog evidentiranja donacija, kako u naturalnom tako i u novčanom obliku, sukladno zakonskim propisima (obvezno dostavljati pregled dobivenih donacija Ministarstvu za trezor i financija). Sveobuhvatan popis sredstava i opreme je temeljni preduvjet za sačinjavanje realne i objektivne bilance stanja, stoga sugeriramo maksimalnu ozbiljnost prilikom prenosa i evidentiranja sredstava.

2.2.2. Popis sredstava i izvora sredstava za 2002. godinu

Revizijom poslovanja za 2002. godinu smo utvrdili kako BHMAC nije izvršio popis sredstava i obveza prema izvorima sredstava, tj. nije izvršen popis sredstava na kraju godine što je temeljni preduvjet za realno iskazivanje godišnjih rezultata poslovanja. Svrha popisa jeste da se na temelju stvarnog stanja uskladi knjigovodstveno stanje sredstava i njihovih izvora, knjiženjem razlika, odnosno viškova i manjkova i tako osiguraju realni podaci o računovodstvenim iskazima godišnjih obračuna. Popis sredstava i njihovih izvora, pored toga što predstavlja zakonsku obvezu, doprinosi da u godišnjim

financijskim izvješćima bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obveza i potraživanja.

Ukoliko BHMACH ne izvrši obvezan popis sredstava i izvora sukladno zakonu, izlaže se velikom riziku sačinjavanja pogrešnih financijskih izvješća i riziku otuđenja ili drugih zlouporaba sredstava.

Ured za reviziju preporuča ubuduće obvezno popisivanje sredstava i izvora sredstava sukladno zakonskim propisima. Kvalitetan i sveobuhvatan popis sredstava i njihovih izvora, pored toga što predstavlja zakonsku obvezu, doprinosi da godišnja financijska izvješća budu iskazana realno i objektivno.

Želimo skrenuti pozornost rukovodstvu BHMACH-a da se prilikom budućeg popisa povede računa o otpisu sredstava (sukladno zakonskim propisima koji reguliraju ovo područje) koji nisu više u uporabi iz bilo kojih razloga. Iz razgovora sa uposlenicima BHMACH-a smo saznali kako postoji određeni broj sredstava koja više nisu u uporabi, a istovremeno nisu otpisana, što samo predstavlja probleme u knjigovodstvenoj evidenciji.

Ured za reviziju preporuča da se izvrši otpis neupotrebljivih sredstava sukladno zakonskim propisima u cilju što urednije i kvalitetnije računovodstvene evidencije.

2.2.3. Računovodstvena evidencija

Uvidom u računovodstvenu evidenciju načina knjiženja raznih vrsta troškova, utvrdili smo određene nepravilnosti i propuste. Revidiranjem obračuna plaća i knjiženja, utvrdili smo kako su zajedno vršena knjiženja plaća i naknada, kako nije vršeno knjiženje prema vrsti troška, tako da iz analitičkih kartica nije bilo moguće vidjeti točno kolike su plaća, a kolike naknade. Ovakav način računovodstvenog evidentiranja nije sukladan knjigovodstvenim načelima, niti je jasan i transparentan. Također smo utvrdili kako BHMACH nije bio uključen u ISFU sustav tijekom 2002. godine godine. Zbog načina financiranja iz više izvora sugeriramo obvezno traženje naputka o načinu vođenja računovodstvenih evidencija i sačinjavanju godišnji financijskih izvješća od Ministarstva za financije i trezor.

Ured za reviziju sugerira poduzimanje žurnih mjera u cilju otklanjanja spomenutih nedostataka i vođenje računovodstva sukladno trezorskom poslovanju kao i obvezno knjiženje prema vrsti troška u cilju transparentnijeg poslovanja. Također, nužno je od nadležnih institucija dobiti zvaničan stav o uključenju u ISFU ili izuzeću. Oba ishoda zahtjevaju značajnu pozornost rukovodstva i pokretanje posljedičnih aktivnosti.

2.2.4. Račun prihoda i rashoda

BHMAC je prilikom sačinjavanja Računa prihoda i rashoda za 2002. godinu za proračunska sredstva iskazao ukupne rashode u iznosu od 1.898.656,00 KM, što ne odražava realno stanje ostvarenih proračunskih rashoda u 2002. godini.

Razlika od 297.656,74 KM manje iskazanih rashoda u Računu prihoda i rashoda rezultat je načina knjigovodstvenog evidentiranja, tj. rashodi su jednostavno umanjeni za plaće i naknade za 12. mjesec 2002. godine u iznosu od 297.656,74 KM.

Ured za reviziju je mišljenja kako ovakav način knjigovodstvenog iskazivanja rashoda nije sukladno računovodstvenim načelima i standardima koji obavezuje da se troškovi knjiže u onom vremenskom razdoblju u kojem su nastali bez obzira kada će biti izvršeno plaćanje.

4. SAŽETAK

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja BHMAC-a sukladno Zakonu o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistirao BHMAC.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka. Posebice želimo ukazati na slabosti sustava internih kontrola koji se ogledaju u slabostima računovodstvenih evidencija i ne izvršavanju godišnjeg popisa (vidjeti točku 2.2. i 2.2.2. ovog izvješća).

Tijekom revizije smo utvrdili kako BHMAC nije imao u cijelosti transparentan način računovodstvenih evidencija (vidjeti točku 2.2.3.).

Proces preuzimanja akata, opreme, finansijskih sredstava i uposlenika od entitetskih MAC-ova nije završen u tijeku 2002. godine (vidjeti točku 2.2.1.).

Koristimo ovu prigodu kako bi smo izrazili zahvalnost za ljubaznost koja nam je ukazana od strane svih uposlenika BHMAC-a kojima smo se obratili za pomoć i od kojih smo tražili informacije, kao i dokumente potrebne za pravilno vršenje naših obveza.

Reviziju izvršili i izvješće sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor _____
2. Nataša Kenjić , pomoćni revizor _____
3. Elvedin Grabovica, IT revizor _____

Sarajevo, 17.09.2003. godine

Izvješće uručeno BHMAC-u:

M.P.

Datum:

Potvrda prijema:

M.P.